

Oude Belgische Steden.

drie, het liet zich toch gelden telkens als de algemeene belangen in het spel waren. Zoo benoemden in den Raad van Cortemberg, die toezicht zou houden op het beroemde, door hertog Jan II op zijn sterfbed gegeven privilege, alleen Brussel en Leuven drie leden, Leeuw met Antwerpen, Tienen en Den Bosch elk één lid.

Ten slotte heeft het echter den wedstrijd niet kunnen volhouden. Lang vóór het einde der middeleeuwen begon het verval, deels misschien doordat de handel, die aanvankelijk Leeuw tot een belangrijke marktplaats had gemaakt, andere wegen koos, deels ook door het toedoen van den nabuur: St. Truyen. Twee steden, zoo dicht bij elkander gelegen, zijn in den tijd van opkomst altijd geslagen vijanden, en zoo was het ook hier. Als de abten met de hunnen moesten vluchten, dan vonden zij in Leeuw gastvrijheid. Wij doen de moedige Leeuvenaars wel geen onrecht, als wij daarbij niet uitsluitend aan edele bewegredenen denken, maar hoe het ook zij, de burgers van St. Truyen lieten dit niet ongestraft. Zij benadeelden hunne bureu op alle mogelijke wijze en het schijnt, dat zij op den duur de sterkeren zijn geweest.

Zoo is Leeuw een nietig landstadje geworden en getuigt alleen de prachtige kerk van een tijd van roem toen het meetelde in den lande. En die kerk is niet alleen uitwendig schoon. Binnen bevinden zich rijke schatten, fraai koperwerk en verdienstelijke schilderijen*), die men echter alle vergeet voor dat ééne wonderwerk van beeldhouwkunst, den steenen tabernakel van Cornelis Florisz.

Met een halven zeshoek tot grondvorm, waarvan de platte zijde tegen den kerkmuur rust, streeft de toren in zeven verdiepingen naar boven tot aan het gewelf der kerk. Elke verdieping is verdeeld in drie nissen, waarin voorstellingen zijn uitgehouwen van het oude en het nieuwe testament, den hemel, de aarde, den dood, het leven en de eeuwigheid. Het is alles van wonderfijne makelij,

*) Eene uitvoerige beschrijving hiervan in een artikel van St. L. Prenau, „Zout-Leeuw, de stad en de kerk” in de Vlaamse school van November—Desember 1900.

het geheel is rank en teer en toch stout gedacht en zeldzaam harmonieert in dit gothische kerkgebouw een kunststuk der renaissance, waaraan wel alle rationalisme vreemd is.

De milde schenker, de weldoener der kerk, die niemand minder dan den bouwmeester van het Antwerpsche raadhuis uitzocht om zijn gedachte te verwezenlijken, ligt ter zijde begraven. Het is Maarten van Wilre, heer van Oplinter, en hij overleed in 1551.

Wij komen weer buiten aan een andere zijde van het marktplein dan waar wij ingingen. Hier is het beplant met kastanjeboomen en omgeven door oude muren en een paar stille huizen.

Maar dit plein is overal heerlijk. Er zijn schilderachtige doorkijkjes in de straten met witte huizen en een enkele groene deur. Er zijn belangwekkende gevels en daaronder die van het stadhuis en de gendarmerie er naast. Hier waren vroeger de hallen, o. a. een lakenhal; maar het tegenwoordige baksteenengebouw met zijn banden van natuursteen, dateert wel uit een lateren tijd dan toen de lakenweverij er in bloei was.

Het raadhuis is een voortbrengsel der Vlaamsche renaissance. Aan de marktzijde heeft het twee vensters ter weerszijden van den ingang en daarboven vijf. Boven de deur, die op een bordes uitkomt, prijken de beelden van Philips den Goede, Karel den Stoute en Karel V. De laatste staat in het midden en het is duidelijk, dat uit zijn tijd het raadhuis dagteekent.

Aan de indeeling van het gebouw is blijkbaar niets veranderd, daar de behoeften zich hier niet gewijzigd hebben. Zoo komt men ook nu nog dadelijk in de groote salle des pas perdus, die de geheele breedte van het gebouw inneemt. Daarachter liggen twee vertrekken, waarvan het eene als raadszaal dienst doet en waar in de vensters het oude wapen prijkt van de stad met zijn gaanden leeuw, wel een schoon symbool van den moeder bewoners, en ook het wapen van den grooten landsheer met zijn devies „Plus oultre”. En wij zien, dat het in den gouden tijd ook in Leeuw niet ontbroken heeft aan een rederijkerskamer, want boven den schouw hangt het blazoen van de kamer „de Leliekens